

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Tarafıma ulaşan görme engelli yurttaş Musa Bakır ve kardeşi Didar Bakır, İstanbul ili Ümraniye ilçesi adresinde yaşamaktadır. Her iki kardeşte de İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıbbi Genetik Anabilim Dalı tarafından "Retinitis Pigmentoza" tanısı konulmuş olup, ilerleyici görme kaybı nedeniyle ciddi oranda görme engellidir.

Bahse konu yapı için geçmişte Tapu Tahsis Belgesi düzenlenmiş, ardından 27.06.2019 tarihinde 131572 başvuru numarasıyla Yapı Kayıt Belgesi verilmiştir. Buna rağmen yapı, maliklerin bilgisi dışında ve herhangi bir tebligat yapılmaksızın "riskli yapı" olarak tespit edilmiştir.

Bu kararın ardından evin elektrik, su ve doğalgaz hizmetleri kesilmiş, iki görme engelli kardeş insan onuruna yakışır biçimde yaşamaktan mahrum bırakılmıştır.

Üstelik İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve İnşaat Mühendisleri Odası raporlarında yapının "deprem açısından riskli olmadığı" belirtilmesine rağmen, yıkım süreci sürdürülmüştür.

Bu durum yalnızca bireysel bir mağduriyet değil, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un uygulama pratiğinde giderek yaygınlaşan bir soruna işaret etmektedir.

Kentsel dönüşüm adı altında yürütülen uygulamalar, özellikle yoksul, yaşlı ve engelli yurttaşların yaşam alanlarını hedef almakta; hak sahiplerinin katılımı olmadan yürütülen süreçler, toplumsal adalet ve sosyal devlet ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Tapu tahsis ya da yapı kayıt belgesiyle güvence altına alınmış konutların dahi "riskli yapı" ilan edilmesi hem mülkiyet hakkını hem de yaşam ve barınma hakkını ortadan kaldırmaktadır.

Devletin, Anayasa'nın 17., 35., 56. ve 61. maddeleri uyarınca engelli ve yoksul yurttaşların yaşam koşullarını koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Ancak mevcut durumda bu yükümlülükler yerine getirilmemekte; kentsel dönüşüm politikaları bir sosyal dışlama aracına dönüşmektedir.

Bu bağlamda, sadece Musa ve Didar Bakır kardeşlerin değil, Türkiye'nin pek çok yerinde benzer durumda olan binlerce yurttaşın hak ihlalleri söz konusudur.

Sürecin insan haklarına, hukuka ve sosyal devlet anlayışına uygun yürütülmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması zorunludur.

Bu bağlamda;

- 1- 6306 sayılı Kanun kapsamında hak sahiplerinin katılımı olmadan yapılan riskli yapı tespitleri ve yıkım kararlarının hukuki dayanağı nedir? Bu uygulamaların denetimi için Bakanlığınızın yürüttüğü bir çalışma bulunmakta mıdır?
- 2- Tapu tahsis veya yapı kayıt belgesi bulunan yapılarda yaşayan yurttaşların, tebligat yapılmadan "riskli yapı" ilan edilmesi Bakanlığınızın bilgisi ve onayıyla mı gerçekleşmektedir?
- 3- Bakanlığınızın, engelli, yaşlı ve yoksul yurttaşların barınma hakkının korunması yönünde özel bir politika veya uygulama kılavuzu var mıdır?
- 4- Kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında, dezavantajlı grupların (engelliler, emekliler, dar gelirliler aileler) şehir merkezlerinden uzaklaştırılmasına ilişkin kamuoyunda dile getirilen eleştiriler hakkında Bakanlığınızın tutumu nedir?
- 5- 6306 sayılı Kanun'un uygulandığı bölgelerde, tapu tahsis veya yapı kayıt belgesi bulunmasına rağmen riskli yapı ilan edilerek yıkılan konut sayısı kaçtır? Bu konutlarda engelli veya yaşlı bireylerin yaşadığı tespit edilmiş midir?
- 6- Görme engelli iki yurttaşın yaşadığı evin elektrik, su ve doğalgaz hizmetlerinin kesilmesi yasal ve insani açıdan uygun mudur? Engelli bireylerin yaşam hakkının korunması için bu tür durumlarda özel bir koruma mekanizması işletilmekte midir?
- 7- Bakanlığınız, kentsel dönüşüm süreçlerinde hak sahiplerinin katılımını, şeffaflığı ve sosyal adaleti güçlendirecek yeni bir yasal düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?
- 8- Türkiye genelinde, "kentsel dönüşüm" adı altında yıkım tehdidiyle karşı karşıya olan tapu tahsis veya yapı kayıt belgeli hane sayısı kaçtır?
- 9- Engelli bireylerin yaşadığı konutların tahliyesi veya yıkımı sürecinde, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile koordineli herhangi bir denetim veya sosyal destek programı yürütülmekte midir?